

BARONIEPOORT - LEGENDETOCHT

De list met het Turfschip

EEN LEGENDEJAGERSQUEESTE VANUIT DE TURFVAART ETTEN-LEUR

DE TURFVAART

± 43 km

± 3,5 uur

1. Jachthaven de Turfvaart

Wat gaat er boven een stralend zonnetje aan de hemel, een koel drankje op een terras en het uitzicht op het vredige reilen en zeilen in een jachthaven? Vind je het strand te ver? Dan biedt deze plek ook een fantastische uitkomst met de Westpolderplas, een heus strand achter het restaurant. En kun je geen genoeg krijgen dan kun je in je camper hier de nacht doorbrengen. Jachthaven de Turfvaart heeft alles in huis voor een aangenaam verpozen.

De naam, Turfvaart, doet denken aan een episode uit het verleden van Brabant. Sterker nog, de Turfvaart is een samenkost van historische elementen; turfwinning en de Tachtigjarige oorlog. Een van de grootste avonturen in die woelige tachtig jaren begint hier.

Zet je verbeeldingskracht op volle kracht en trek met ons door de geschiedenis, de sagen en de legenden van deze streek.

De Landkaart

Deze tocht brengt je langs de volgende punten:

1. Jachthaven de Turfvaart - Leur

De Furie van Haultepenne - Leurse haven

2. De Leurse Vaart

Overpeinzingen van Adriaan - Bruggetje Leurse haven

3. Het Zwartenbergsvaar - Halse Vliet

4. Ontberingen onderweg - De Mark

5. Legerkamp Roma en die arme Matthias Helt - Kleine Schans Terheijden

6. Spinola of Grote Schans - Terheijdenseweg Breda

7. Speelhuis - Speelhuislaan Breda

8. Spanjaardsgat - Breda

9. Het kasteel en Lucas Stas - Breda

10. Middeleeuws Breda

11. De duivel in de zak - Liesbos

12. De 'mare' op Attelaken - Leur

Start en eindlocatie:

Jachthaven de Turfvaart

Westpolderpad 6

4871 NC Etten-Leur

076-50 37 067

info@turfvaart.nl

www.turfvaart.nl

Wat instructies en afspraken

Voor je op pad gaat!

- Let goed op het verkeer.
- Neem afval mee terug en werp het bij het restaurant in de vuilnisbak.
- Laat niets in de natuur achter, verniel niets en blijf op de paden. Zo kunnen na jou, ook vele anderen van deze tocht en dit gebied genieten!
- Voor alle legendetochten zijn de voorwaarden van toepassing, zoals op onze website vermeld.
Lees de voorwaarden >>>

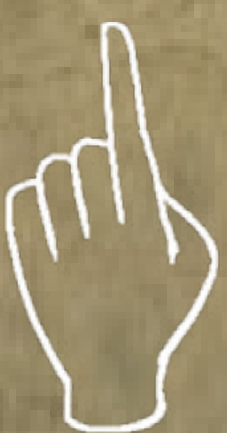
Je leest de route en de tekst als één verhaal. Maar voor de duidelijkheid staat er bij de routebeschrijvingen telkens dit symbool en zijn de routebeschrijvingen cursief gedrukt.

Download hier de route op je telefoon. Mocht onderweg de verbinding wegvallen, dan blijft je toegang houden tot de routebeschrijving.

We maken tijdens deze tocht deels gebruik van fiets-knooppunten aangeduid met de bekende bordjes. Soms wijken we echter daarvan af en leiden we je met een beschrijving door leuke binnendoorweggetjes.

De volgorde van knooppunten is:

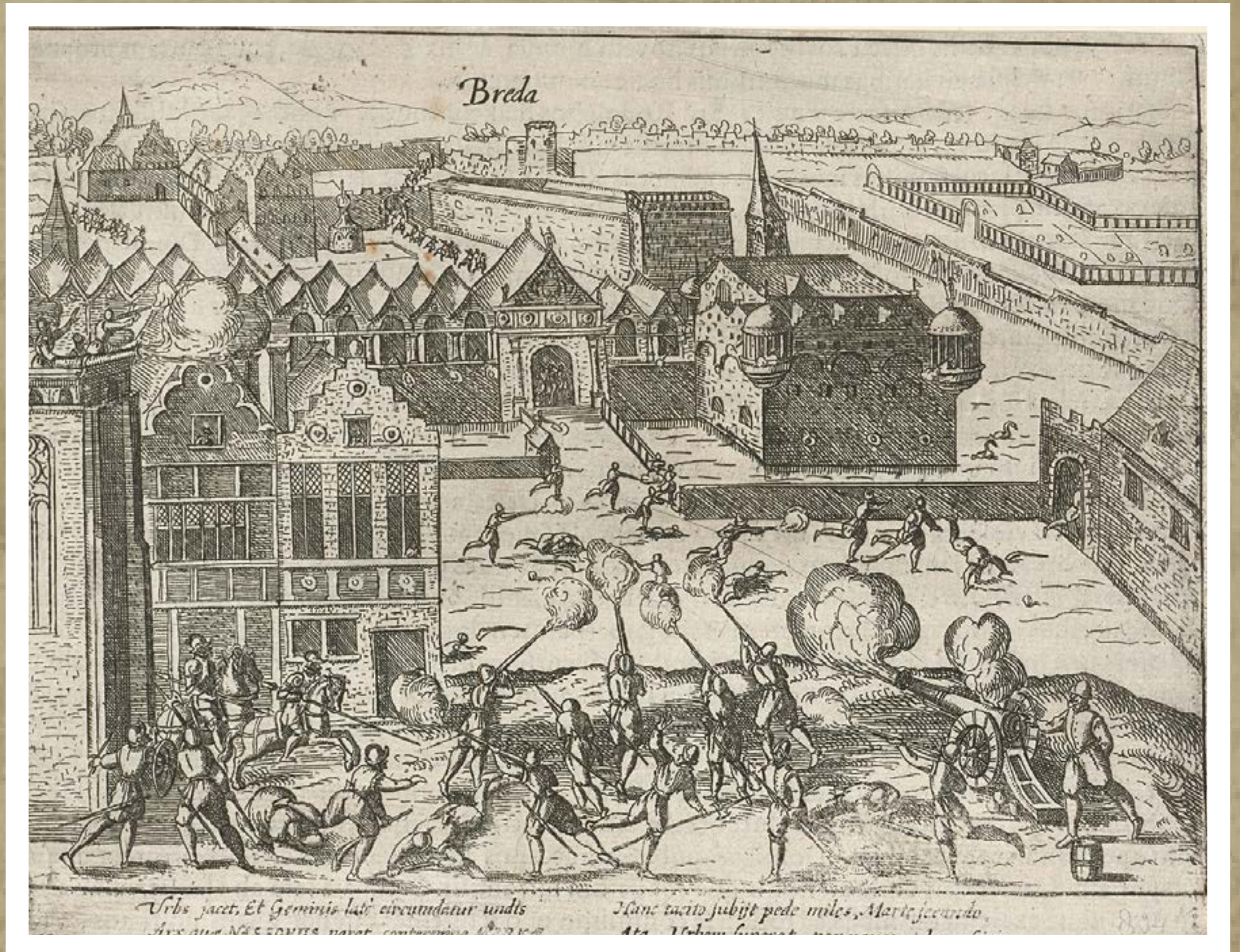
44 - richting 7 - 10 - 1 - 53 - 9 - 73 - Pont - 22 - 21 - 77 - 79 - stad - 30 - 35 - 91 - 90 - 44

Wil je tussendoor op het kaartje kijken, dan kan dat door op het handje linksonder elke pagina te tikken.

Wij wensen je veel legendarisch avontuur op deze tocht door die woelige Tachtigjarige oorlog!

De Furie van Haultepenne

Ons verhaal begint in de dagen 26 en 27 juli 1581. Zij vormen een pijnlijk litteken in de geschiedenis van Breda. Met de beruchte Furie van Haultepenne weet het Spaanse leger Breda in te nemen. Een strijd waarin de bevolking zich kranig, maar tevergeefs verdedigd. De bevolking geeft zich over op voorwaarde dat er niet geplunderd zou worden. Maar helaas, de vijand houdt zich niet aan de afspraak en gaat zich te buiten aan plundering, moord en verkrachting. De strijd eist uiteindelijk 584 slachtoffers.

Route richting knooppunt 7

Loop langs de haven naar de Rijsdijk (knooppunt 44)

Steek de Rijsdijk over en ga linksaf

De straat buigt naar rechts en leidt je langs het water naar de haven van Leur in de richting van knooppunt 7. (Jaagpad)

2. De Leurse Vaart

De brug van Zwartenberg

Aan je linkerhand stroomt de Leurse Vaart die gedurende enkele eeuwen voor de welvaart van Leur zorgde.

Sinds 1267 werd in deze omgeving turf gewonnen. De naam Leur verwijst mogelijk naar Loer, dat zoiets als 'slechte turf' betekent.

Leurse haven en molen de Lelie

De Leurse Vaart mondde bij de Zwartenbergse molen uit in de Mark en zo werd de lokaal gewonnen turf verscheept naar steden zoals Antwerpen.

Zeepfabriek de Ster

In de Leurse haven was het dan ook een drukte van jewelste met overslag, pakhuizen en handel. In later tijden zou daar industrie bij komen zoals de zeepfabriek en korenmolens de Lelie.

Maar eerst nog zou dat kleine dorp Leur de basis zijn van een wereldvermaarde krijgslist.

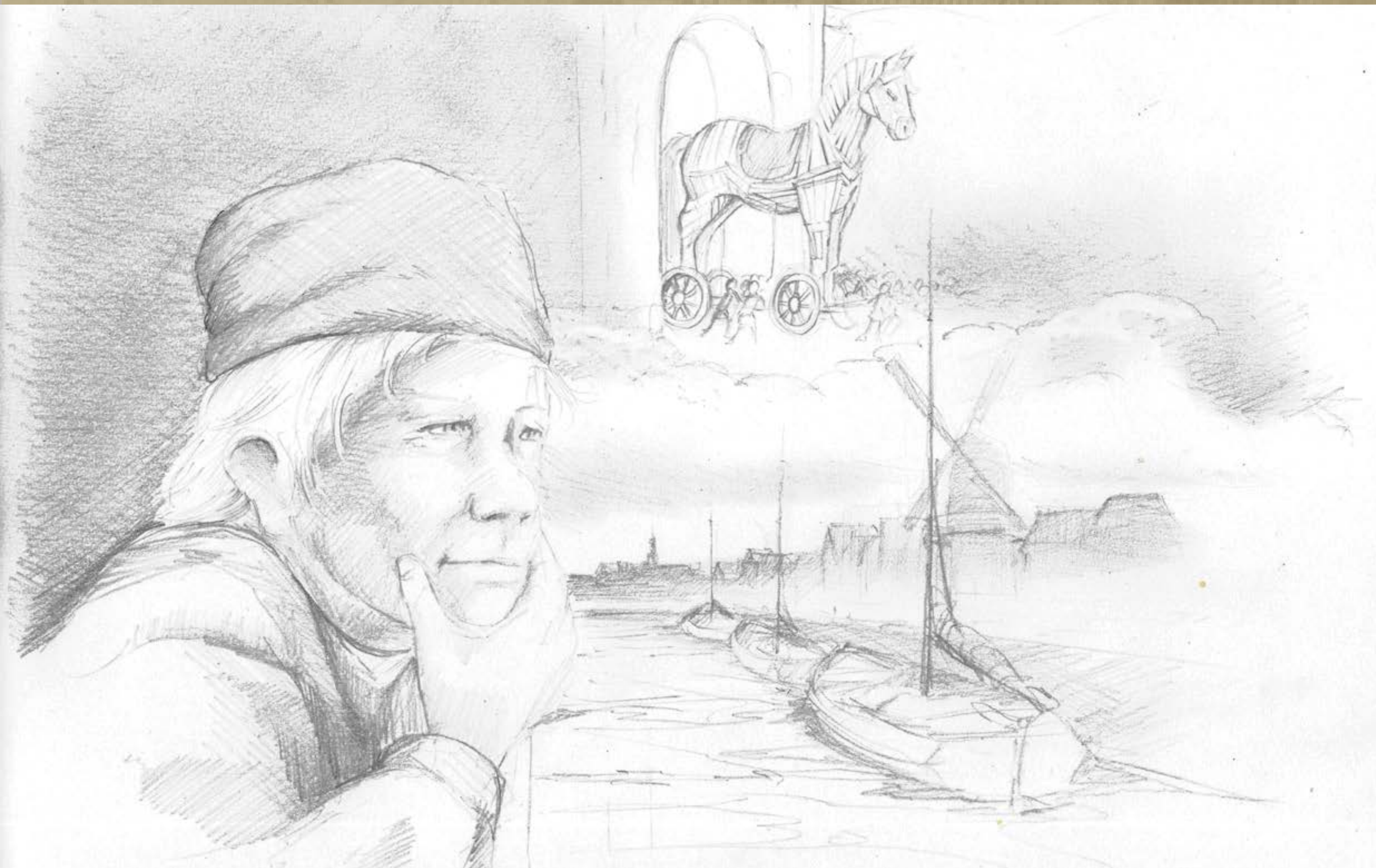
Richting Knooppunt 10

We gaan niet verder naar knooppunt 7.

Je komt bij een bruggetje.

Een pracht plek voor het begin van een heroïsch verhaal.

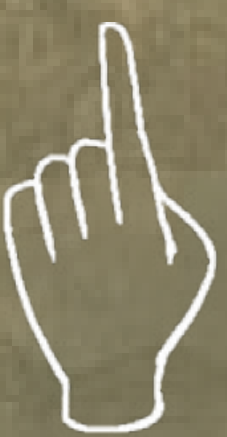
Overpeinzingen van Adriaan

Het is oktober 1589. Breda, is in Spaanse handen en daar moet een einde aan komen. Dit was wat Adriaan van Bergen, turfschipper van beroep, bezig hield. Hij pijnigde zijn hersens tot hem opeens een verhaal te binnen schoot. Zijn goede vader had hem eens verteld hoe de Grieken destijds de stad Troye veroverden door een leger te verbergen in een gigantisch houten paard op wielen. Adriaan, die regelmatig turf leverde aan het kasteel in Breda, kon in zijn ruim best wat soldaten mee smokkelen.

Of was het wel Adriaan die deze list verzoon? In 1581 stuurde Willem van Oranje, de vader van Maurits, een brief naar zijn schoonzoon waarin hij repte over deze list. Zeer waarschijnlijk dat ook Maurits dit wist. De jonge krijgsheer kon wel een spectaculaire krijgslist gebruiken om zich te bewijzen.

Maar ach, Maurits krijgt al genoeg eer toegespeeld, laten we het voor het verhaal houden op de list van

Adriaan van Bergen, eenvoudige turfschipper van de Leur. Hij stelde zijn schip maar wat graag ter beschikking en dat aanbod heeft Maurits dankbaar ter hand genomen.

Route naar knooppunt 10 en 1

Kom, we gaan terug.

Steek het bruggetje over.

Ga linksaf zodat je langs de andere oever terug naar het noorden rijdt.

Bij de rotonde recht door.

De vaart buigt bij de Zwartenbergse molen af naar het westen en volgt de oude loop van de Mark.

Route naar knooppunt 53

Bij de Zwartenbergse molen rechtsaf

Na ongeveer 350m linksaf (fietspad)

Nog voordat het pad naar rechts afbuigt moet je maar even wachten.

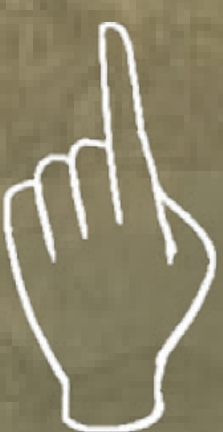
3. Het Zwartenberg's Veer

Lange tijd meanderde de rivier de Mark door het West Brabantse land. De Halse Vliet die je hier zo vredig voorbij ziet kabbelen maakte ooit deel uit van de Mark. Bij de Zwartenbergse molen kwam de Leurse Vaart in de Mark en stroomde zo westwaarts. Maar tijdens een overstroming brak de Mark door tot zijn huidige vorm.

De Mark was een getijderivier omdat het in verbinding stond met open water. Middels sluisjes kon het water wel enigszins geregeld worden, maar er waren altijd perioden dat de Mark niet of nauwelijks bevaarbaar waren.

Verderop westwaarts gaat de weg van Etten-Leur naar Zevenbergen als vanouds over de Mark. Deze plek heet ook wel het Zwartenberg's Veer. Nadat Adriaans turfschuit bij het kasteel van Zevenbergen verbouwd was, voer het naar het Zwartenberg's Veer.. Zij stonden onder bevel van Charles de Hèraugière.

Vijftien februari 1590 was het dan eindelijk zover. De vijfenzestig soldaten konden aan boord komen. Dit was ansoluut te weinig om de vijand in het kasteel te overmeesteren. Maurits zou echter met zijn troepen een schijnbeweging maken zodat het leek of hij de vesting Geertruidenberg aan zou vallen. Mogelijk zou dat een deel van de soldaten uit het kasteel weglokken.

Alles was klaar. Maar waar bleef Adriaan nou toch? Hij kwam niet opdagen. Had hij zich verslapen? Was hij dronken? Of was hij misschien gewoon bang?

Twee neven, waaronder Willem waren er wel, maar ze hadden iniddels te lang gewacht. Het was nu te laat om nog uit te

varen. Vorst en laagwater verhinderden de afvaart. Pas begin maart deed zich een nieuwe gelegenheid voor.

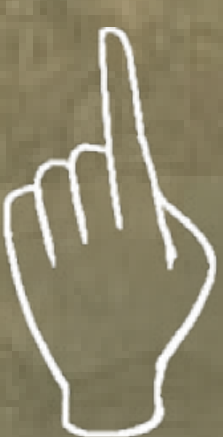
Route naar knooppunt 9

Blijf het fietspad volgen.

*Je steekt een weggetje over en komt uiteindelijk bij een ge-
maal uit.*

Ga rechts en meteen links.

Blijf het fietspad volgen. Lees onderweg het volgende deel.

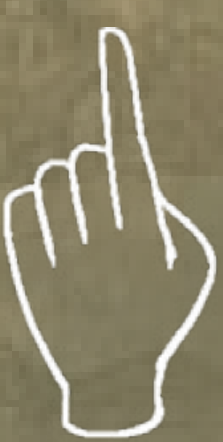

4. Ontberingen onderweg

Stel je eens voor. Daar op de Mark gaat de turfschuit stilletjes door het gure winterweer van maart. Aan dek staat Adriaan met zijn neven, gespannen voor wat komen gaat. Veel vaart zit er niet in en met regelmaat loopt de schuit vast.

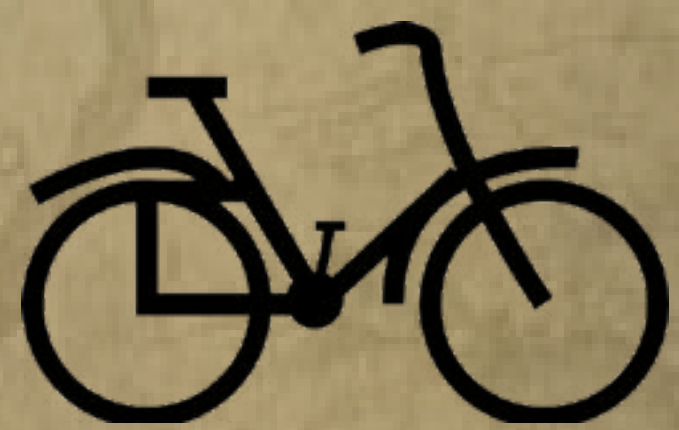
Beneden zit men dan wel beschut voor de regen en sneeuw. Maar het schip ligt diep in het water en soms lijkt het letterlijk te kreunen onder zijn ballast. Door de kieren sijpelt water en reeds snel vormt zich op de bodem een grote plas water. Al snel zitten alle soldaten noodgedwongen met hun voeten in het ijskoude water. De koude trekt op en verkrampst de benen. De enige warmte is er als de soldaten tegen elkaar gaan zitten.

Of dat nog niet alles is, bezorgt de turf op het dek me-nigeen een vervelende kriebelhoest. Water is er maar beperkt en al snel ontstaat er ruzie over de verdeling daarvan.

Woedend maar beheerst bonkt Adriaan op het dek. “Als dit geweld zo aanhoudt horen de Spanjolen jullie al van verre aankomen.”

De stilte keert terug en de reis vervolgt zich in een ake-lig traag tempo.

Route naar knooppunt 73

Volg het fietspad tot aan het viaduct.

Ga rechtsaf (Nieuwveerweg - Essendreef)

T splitsing linksaf (over de A16: Brielsedreef - Grintweg - Kluisstraat)

Volgende T splitsing linksaf (Hooijdonkseweg)

Rechtsaf fietspad in

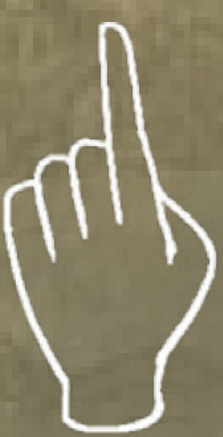
Na 200m linksaf

Einde fietspad linksaf en meteen rechts (Werftseweg)

Na 200m Linksaf

T splitsing linksaf tot aan gemaal

Rij ongeveer 400m langs de Mark

5. Legerkamp Roma en die arme Matthias Helt

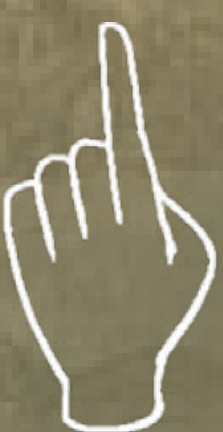
Aan de overkant ligt Terheijden. Daar vind je één van de vestingwerken van het Zuiderfrontier, de Kleine Schans. De schans is aangelegd in 1639 en bestond nog niet toen Adriaan met zijn turfschuit hier voorbij ging.

Wel was hier was het legerkamp Roma gevestigd. Stilte was geboden. Elke hoest of vloek kon genoeg zijn om hen te verraden. In het kamp bivakkeerden tweehonderd Spaanse soldaten.

Uitgerekend hier kreeg één soldaat het vreselijk te kwaad. Zijn keel leek wel in brand te staan. Een slok van het ijskoude, naar hout stinkende water, maakte het alleen maar erger en hij kon zijn hoestaanval niet langer meer inhouden.

Bovendeks staarden de heren van Bergen elkaar verschrikt aan. Twee Spaanse wachters leken op de wal de turfschuit aandachtig te bestuderen.

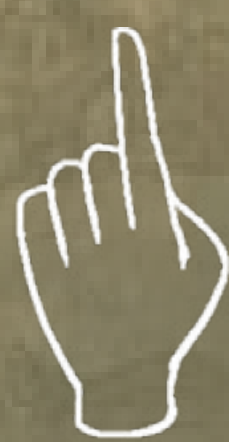

In het nauw komt men op de beste ideeën en dus begon Adriaan luid te zingen. Willem sprong zijn oom bij door luid te hoesten. En of de Spanjolen nu dachten dat het een schuit vol malloten was of niet, het leek te werken. Benedendeks kwam de hoestbui van de arme Matthias nog niet tot bedaren. De arme jongen greep zijn mes en smeekte zijn opperbevelhebber, tussen het hoesten door:

*“Alstublieft! Steek mij dood.
Ik zal iedereen verraden.”*

Maar Charles de Héraugière greep een prop stof, stak die in de mond van soldaat Helt: “Als je dan toch moet sterven, soldaat Helt, dan doe je dat maar in de strijd op het kasteel!”

Je nadert knooppunt 73

Hier kruis je een andere legendetocht.

De vergeten vestingwerken vanuit Pannenkoekenhuis Koeckers in Den Hout waarin de vestingwerken van de Zuiderwaterlinie centraal staan. Leuk voor een volgende keer.

Routes naar knooppunt 77

Hier zijn twee mogelijkheden:

Met het Pontje naar Terheijden

Hier neem je het pontje naar Terheijden

(kijk voor de afvaarten op de website)

Bij aankomst (Knooppunt 22) kun je een kijkje nemen op de Kleine Schans

Of rechtsaf richting knooppunt 21 en 77

Hier komen beide routes samen.

Niet met het Pontje

In het winterseizoen vaart het pontje niet. Helaas valt daarmee een deel van de tocht.

Vervolg het hele pad. het maakt een knik naar rechts en leidt je om de Asterdplas in Breda

T splitsing linksaf (Rietdijk)

T splitsing linksaf (Asterddijk)

Driesprong rechtsaf (Dwarsdijk)

en meteen linksaf (Rietdijk)

Knooppunt 76

3e weg linksaf (fietspad langs Moerlaken)

*Tweede set stoplichten (**knooppunt 79**) linksaf*

Zet je fiets op de parkeerplaats.

Hier komt de route samen met de route vanuit Terheijden.

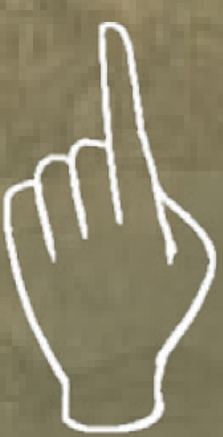
6. Spinola of Grote schans

De tocht vorderde ondanks de ontberingen. Toen Adriaan zijn schuit over de Mark mannoevreerde bestond ook de Grote of Spinolaschans nog niet.

Maar het is toch een aardige plek om even te vertoeven. Want wie zou zeggen dat op deze plek een groots fort heeft gestaan dat alle verkeer over de Mark controleerde? Een fort genoemd naar de Italiaanse veldheer Ambrogio Spinola in dienst van de Spaanse koning Philips II.

De enigen die kunnen vaststellen dat het hier werkelijk gaat om een fort zijn de vogels, piloten, parachutisten of ballonvaarders. Vanuit de lucht gezien lijken de machtige bomen de rol van de kasteelmuren overgenomen te hebben. De oude wallen zijn nu wandelpaden en in het midden is nog altijd een binnenplaats. Alsof het kasteel nooit echt verdwenen is.

7. Speelhuis

Route naar knooppunten 79 en het stadscentrum

Noodgedwongen voert de tocht je nu door een minder interessant gebied.

*Volg de Terheijdenseweg naar **knooppunt 79***

Ga rechtdoor

Tegenover het tuincentrum kun je rechtsaf (Trekpot)

Einde rechtsaf (Crogtdijk)

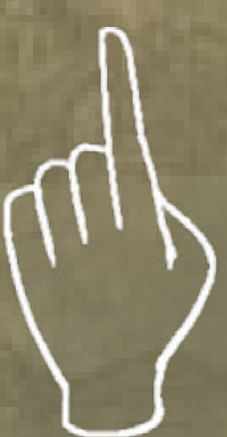
Bij kruispunt linksaf (Konijnenberg)

Je bent nu op de Speelhuislaan.

Rechts naast je staat een watertoren.

Het is misschien moeilijk om je voor te stellen dat je hier in de zeventiende eeuw midden in het bos stond. Het Belcrumbos met een wel heel bijzonder jachtslotje.

Prins Maurits was niet de oudste zoon van Willem van Oranje en dus ook niet de eerst gegadigde als troonopvolger. Phillips-Willem (1554) viel deze eer ten deel, maar werd door de Spaanse koning lange tijd gevangen gehouden in Spanje.

In 1607 keerde Philips-Willem terug naar de Nederlanden. Maurits en Frederik-Hendrik waren echter niet van plan hun status te delen met hun teruggekeerde broer. Phillips-Willem had het echter niet slecht. Voor intieme feestjes en jachtpartijtjes liet hij een jachtslotje bouwen in de Belcrumbossen, hier om je heen. Het kost je wellicht een hoop voorstellingsvermogen, maar echt... hier stond ooit een bos.

Maar pssst... niet verder vertellen, maar uit min of meer betrouwbare bron hebben we een zeer pikant nieuwtje: In het slotje, Speelhuys genaamd, schijnt ooit een bed te hebben gestaan waar wel dertig mensen in konden slapen... een echt speelhuis dus.

Route naar het stadscentrum.

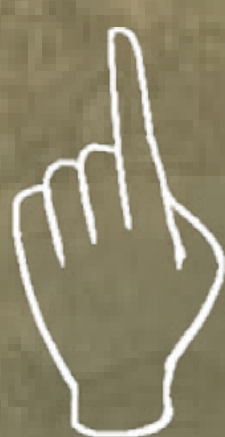
Vervolg de Belcrumweg.

Samen met de Mark ga je onder het spoor door.

T splitsing rechtsaf

Kruispunt linksaf

Stap voor het bruggetje even af.

8. Het Spanjaardsgat

Terug nu naar de barre tocht met het turfschip. De tocht verliep traag. Bij een controle herkenden de Italiaanse soldaten Adriaan als leverancier van de turf en lieten hen snel door. “Ga gauw. Men heeft kou op het kasteel.” Eenmaal aangekomen op het kasteel begonnen de Italiaanse soldaten de turf ijverig uit te laden. De angst sloeg Adriaan om het hart. Zodadelijk zouden ze het luik ontdekken.

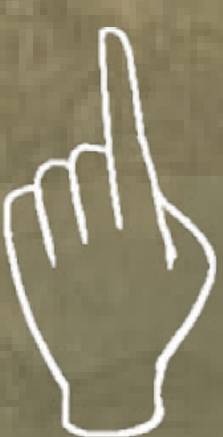

Genoeg nu! Jullie hebben genoeg afgeladen om het kasteel warm te stoken. Hier heb je wat geld. Ga carnaval vieren met mijn neven. Morgen laden we de rest wel uit.”

Ze kregen permissie op één voorwaarde; dat er één persoon aan boord bleef om de turf te bewaken. Adriaan offerde zich op en maakte het zich gemakkelijk.

Willem van Bergen wist ongezien de stad uit te komen en het leger van Maurits te waarschuwen. Ondertussen werd het luik in het turfschip geopend en kwamen de soldaten dat in het kasteel was achtergebleven was al snel overmeesterd. Het overgrote deel bevond zich nog altijd buiten de stad in de veronderstelling dat Maurits Geertruidenberg in wilde nemen.

En zo zorgden een arme turfschipper en een oude sage tot een glorieuze overwinning.

Route naar knooppunt 30

Steek de brug over

Op de Vismarkt linksaf en meteen rechtsaf (Kraanstraat)

Linksaf Cingelstraat

Einde Kasteelplein

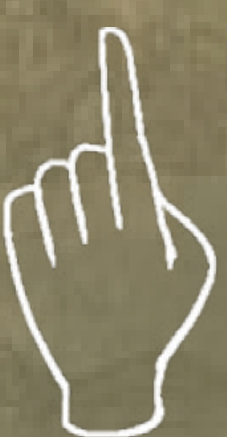
9. Het kasteel en Lucas Stas

Het kasteel ten tijde van de fameuze list zag er anders uit dan tegenwoordig. In de kruittoren, een van de typische torens van het Spanjaardsgat, staat een maquette van het kasteel van Breda zoals dat oorspronkelijk was.

Hoewel de Spanjaarden nog enkele pogingen deden om de stad Breda opnieuw in te nemen, bleken al deze pogingen vruchteloos. Breda was echter een belangrijke stad. Het was een garnizoensstad, maar was als het ware de poort tot Holland. Het lag op de scheiding van het Staatse, protestantse Holland en het katholieke zuiden dat in handen was van de Spanjaarden.

Beide partijen waren echter oorlogsmoe en ook het geld raakte op. Het twaalfjarig bestand leek beide partijen even wat lucht te geven.

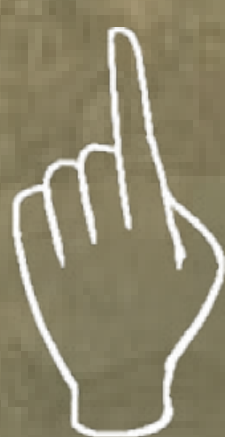

Juist in deze periode liep er door deze stad een obscure apotheker rond. Een man met ambitie en kennis. Hij wist het levenselixier uit te vinden en dát wekte onze nieuwsgierigheid op. Zijn naam is Lucas Stas en wij schreven een boek over hem.

Klik hier voor meer informatie over het boek
“Het eeuwige geheim van Wolfslaer”

Hier raakt de tocht een andere legendetocht door het stadscentrum en buitengebied van Breda. Leuk voor een andere keer: In de voetsporen van Lucas Stas.

10. Om Middeleeuws Breda

Het is misschien leuk om even een stap terug in de tijd te maken. Stel je voor: ten tijde van de Tachtigjarige oorlog bevond het kasteel zich aan de noordzijde van de stad Breda. Daarbuiten was het platteland. We zullen je even laten zien hoe groot Breda was. Wij leiden je om Middeleeuws Breda heen.

Vervolg naar knooppunt 30

Ga het Kasteelplein af en ga linksaf (Reigerstraat, Catharinastraat).

Hier was in de Middeleeuwen de deftigere buurt.

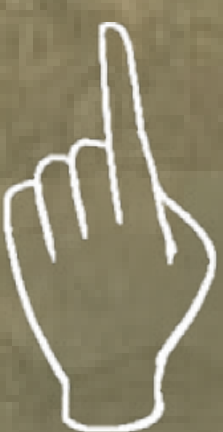

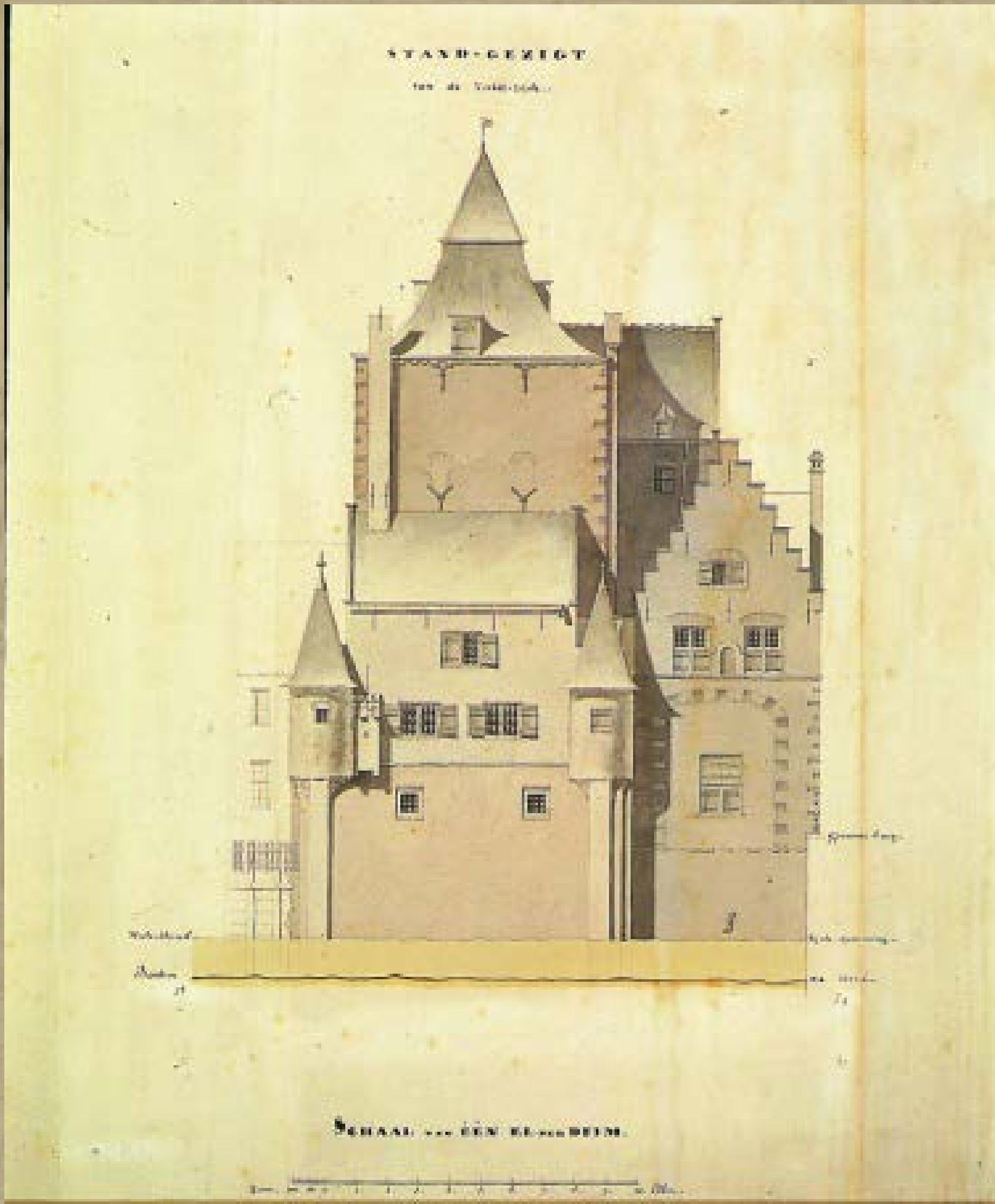
Stoplichten rechtsaf (Vlaszak):

Op dit kruispunt bevond zich één van de drie stadspoorten; de Gasthuispoort. Er waren dus maar drie manieren om de stad te verlaten.

Ginnekenpoort (binnenzijde) thans Van Coothplein

T splitsing rechtsaf (Oude Vest):

Waar nu de Nieuwe Veste of Bibliotheek is gevestigd was vroeger de gevangenpoort, verwerkt in de stadsmuur.

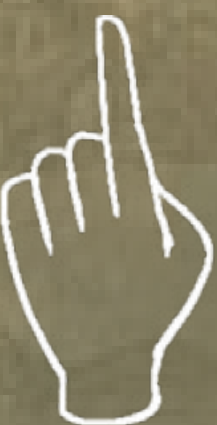

Rijd door totdat je weer het water aan je rechterhand hebt. (Markendaalseweg):.

Je bent nu op 500m na om de Middeleeuwse stad heen. Stel je toch voor; Breda was een stad die meetelde. Niet zo groot als ‘s Hertogenbosch, maar toch aanzienlijk, met een kleine zeventuizend inwoners (soms bijna allemaal soldaten en hun gezinnen)

*Ga hier linksaf (Jan van Polanenkade)
Einde rechtsaf (Oede van Hoornstraat)
Derde straat linksaf (Reinierstraat)
Fellenoordstraat oversteken
Arsenaalpad volgen
Driesprong linksaf het bruggetje over.*

Knooppunt 30

Route naar knooppunt 35

Rechtsaf (Vredenburgsingel)

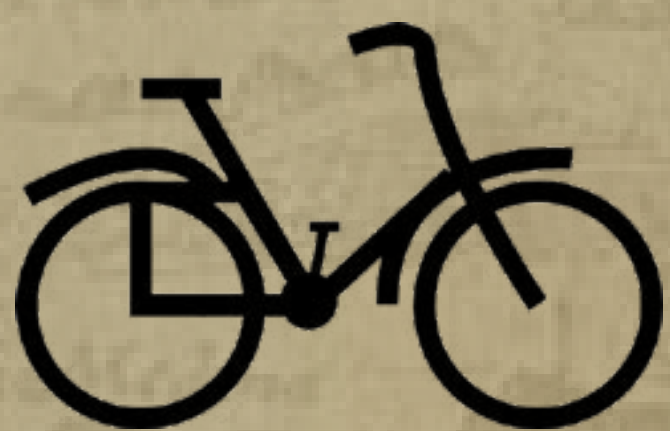
Voor het water (Aa of Weerijs) linksaf

Einde straat rechtsaf (Dr. Struyckenstraat)

Einde Dr. Struyckenplein rechtsaf (Laan van Mertersem)

Laan van Mertersem helemaal uitrijden tot Haagweg, linksaf

Knooppunt 35

Route naar het Liesbos en knooppunt 91

Steeds maar rechtdoor:

Haagweg, Haagsemarkt, Liesbosstraat, Liesboslaan, onder

A16 door, Liesboslaan, Oude Liesboslaan, onder A58 door,

Oude Liesboslaan, T splitsing rechtdoor, met de bocht mee

langs het bos

Rechtsaf Jachthuisdreef.

*We hebben je getrakteerd op een machtig
stukje vaderlandse geschiedenis.
Maar hier, op de drempel van het duistere
Liesbos hebben we nog wat grimmige sagen
en legenden.*

11. De duivel in de zak

Het Liesbos is wel de uitgelezen plek om dit verhaal te vertellen. Het is niet eens zo lang geleden gebeurd zie je, maar uiterst merkwaardig van aard.

Een boerenzoon die woonde op de Leur besloot zijn zuster op de Beek (Prinsenbeek natuurlijk) te bezoeken. In het Liesbos ontdekte hij een hoogst lieflijk, klein poesje. Hij viel meteen voor de grote ogen van het dier-tje. Voorzichtig stopte hij het beestje in zijn knapzak en vervolgde zijn weg.

Maar reeds na enkele passen lopen bedacht hij dat het beestje aanmerkelijk zwaarder woog dan hij had gedacht. Hij was nog geen vijfhonderd meter verder of het zweet brak hem uit, zo zwaar was zijn last.

Toen snoof hij de lucht op. Wat rook het hier smerig! Waren het de moerassen?

Uitgeput zette de arme jongen zijn last op de grond en terwijl hij het zweet van zijn gezicht veegde staarde hij ontzet naar de dichtgevouwen zakdoek. Het ding was doorweekt van pek en teer en een zwavelige damp steeg er uit op. Toen verscheen er een vinger in een gat en toen het doek openscheurde kwam daar een duivels monster, sissend en grauwend tevoorschijn.

De arme jongen heeft zich nooit meer laten zien in het Liesbos.

12. De Mare op Attelaken

Vervolg route naar knooppunt 91 en 90

Volg het pad tot het einde

Ga even links en meteen rechts

Knooppunt 91

Steek de Leurse Baan over (Zanddreef)

Over het spoor linksaf (Prinsendreef)

Het pad gaat over een boerenerf en wijkt naar rechts

In de bossen is er tijd voor een laatste verhaal.

Heb jij wel eens de 'mare' in je huis gevonden? Het is verschrikkelijk! Wie de mare in huis heeft, kent geen rustige nacht. Als het vuur in de haard aan blijft tot de volgende ochtend, dan kun je de mare in je huis verwachten. De mare is een afzichtelijk wezen dat op je borst gaat zitten als je slaapt. Helse nachtmerries zullen je overvallen in je slaap en doornat van het angstzweet zal je ontwaken.

De mare berijdt in de nacht ook graag paarden die zij tot een dolle paniek drijft en tot een donderende galop aanspoort. De volgende nacht zal de boer zijn paarden in de stal aantreffen, drijfnat van het zweet met de manen en staart gevlochten in een ingewikkeld knoopwerk. Waar de mare zich schuil houdt is niet te zeggen, maar keer op keer brengt zij de hoofden op hol in Attelaken.

Route naar knooppunt 44:

Blijf het pad volgen tot **knooppunt 90** (Korenpad)

Je komt uit op de Verloren Hoek: Ga linksaf

Kruispunt rechtsaf (Elshoutweg)

Na ongeveer 400m linksaf (Donkerstraat)

Driesprong: rechtsaf (Tuindersweg)

Rechtdoor tot aan rotonde: rechtdoor (Rijsdijk)

Knooppunt 44: Jachthaven de Turfvaart

De plek waar de baroniepoot op 26 september 2016 werd geopend door niemand minder dan Adriaan van Bergen

Deze tocht werd je aangeboden door:

JACHTHAVEN DE TURFVAART

Je kunt op veel manieren aanleggen bij de Turfvaart. Natuurlijk met de boot. Het immers niet voor niets een jachthaven. Maar kom ook gerust met de fiets voor een dagje vertier aan de Westpolderplas. Of met de camper op één van de staanplaatsen met uitzicht op de haven. Een verblijf bij De Turfvaart staat garant voor lekker genieten aan de haven. Lekker eten en drinken en tal van activiteiten.

STREEKNETWERK LANDSTAD DE BARONIE

Streeknetwerk Landstad De Baronie streeft naar een vitale stad-landrelatie en een aantrekkelijke leef- en verblijfsomgeving. Het motto is: samen werken aan een streek waar het voor bewoners en bezoekers goed toeven is. Het streeknetwerk genereert in samenwerking met partijen uit de regio activiteiten en projecten die daaraan bijdragen. Kijk voor meer info op:

Baroniepoorten: www.baroniepoorten.nl

Streeknetwerkorganisatie: www.landstaddebaronie.nl

Op pad in de Baronie: www.magievandebaronie.nl

STICHTING LEGENDEJAGERS

Dit is één van de vele legendetochten, gemaakt door Stichting Legendejagers. Zij bieden meer tochten, boeken, belevingstochten, vertellerijen en andere activiteiten met legendes, sagen en geschiedenis in de hoofdrol.

Kortom ga voor avontuur naar www.legendejagers.nl
legendejagers@gmail.com / 06-28352142

